

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. spalio 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Skatinimas naudoti atsinaujinančių išteklių energiją – Šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginiui naudojami skystieji bioproduktai – Direktyvos 2009/28/EB 17 straipsnis – Skystųjų bioproduktų tvarumo kriterijai – 18 straipsnis – Nacionalinės tvarumo sertifikavimo schemas – Įgyvendinimo sprendimas 2011/438/ES – Europos Komisijos patvirtintos savanoriškos biodegalų ir skystųjų bioproduktų tvarumo sertifikavimo schemas – Nacionalinės teisės aktai, įpareigojantys tarpininkus pateikti tvarumo sertifikatus – SESV 34 straipsnis – Laisvas prekių judėjimas“

Byloje C-242/17

dėl *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija) 2017 m. sausio 26 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. gegužės 8 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Legatoria Editoriale Giovanni Olivotto (L.E.G.O.) SpA

prieš

Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA,

Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare,

Ministero dello Sviluppo Economico,

Ministero delle Politiche Agricole e Forestali,

dalyvaujant:

ED & F Man Liquid Products Italia Srl,

Unigrà Srl,

Movendi Srl,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai A. Rosas, C. Toader (pranešėja), A. Prechal ir E. Jarašiūnas,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

* Proceso kalba: italų.

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. vasario 28 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Legatoria Editoriale Giovanni Olivotto (L.E.G.O.) SpA*, atstovaujamos *avvocati* A. Fantini ir G. Scaccia,
- *Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA*, atstovaujamos *avvocati* S. Fidanzia ir A. Gigliola,
- *ED & F Man Liquid Products Italia Srl*, atstovaujamos *avvocati* C. E. Rossi ir F. P. Francica,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* G. Palatiello,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Gattinara ir K. Talabér-Ritz,

susipažinęs su 2018 m. gegužės 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančios bei vėliau panaikinančios [d]irektyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL L 140, 2009, p. 16), 18 straipsnio, siejamo su 2011 m. liepos 19 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu 2011/438/ES, kuriuo pripažįstama, kad schema „International Sustainability and Carbon Certification“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2009/28/EB ir 2009/30/EB nustatytiems tvarumo kriterijams įrodyti (OL L 190, 2011, p. 79), išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant *Legatoria Editoriale Giovanni Olivotto SpA* (toliau – L.E.G.O.) ginčą su *Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA* (toliau – GSE), *Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Mare e del Territorio* (Aplinkos, kraštovaizdžio ir jūrų apsaugos ministerija, Italija), *Ministero dello Sviluppo Economico* (Ekonominės plėtros ministerija, Italija) ir *Ministero delle Politiche Agricole e Forestali* (Žemės ūkio ir miško reikalų ministerija, Italija) dėl to, kad ši bendrovė nepateikė skystųjų bioproduktų, naudojamų L.E.G.O. šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginiui eksploatuoti, tvarumo sertifikatų, todėl buvo nutrauktas šiam įrenginiui išduotų žaliųjų sertifikatų skatinimo sistemos taikymas.

Teisinis pagrindas

Sajungos teisė

Direktyva 2009/28

- 3 Direktyvos 2009/28 65, 67, 76 ir 79 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(65) Biodegalai turėtų būti gaminami tausiu būdu. Todėl biodegalai, naudojami siekiant laikytis šioje direktyvoje nustatytų planinių rodiklių, ir tie biodegalai, kuriems taikomos nacionalinės paramos schemas, turėtų atitikti tvarumo kriterijus.

<...>

- (67) Kai biodegalams nustatomi tvarumo kriterijai, su jais susiję tikslai nebus pasiekti, jei tie kriterijų neatitinkantys produktai, kurie paprastai būtų naudojami kaip biodegalai, vietoj to naudojami kaip skystieji bioproduktai šildymo ar elektros energetikos sektoriuose. Todėl tvarumo kriterijai taip pat turėtų būti taikomi visiems skystiesiems bioproduktams.

<...>

- (76) Tvarumo kriterijai bus veiksmingi tik tuo atveju, jei jie nulems rinkos dalyvių elgesio pokyčius. Tie pokyčiai įvyks tik tuo atveju, jei, palyginti su tų kriterijų neatitinkančiais produktais, biodegalams ir skystiesiems bioproduktams, kurie atitinka nustatytus kriterijus, būtų taikomos patrauklesnės kainos. Pagal masės balanso metodą, naudojamą tikrinant, ar laikomasi nustatytų kriterijų, tarp tvarumo kriterijus atitinkančių biodegalų bei skystųjų bioproduktų gamybos ir biodegalų bei skystųjų bioproduktų suvartojimo [Sąjungoje] egzistuoja ryšys, užtikrinantis atitinkamą pasiūlos ir paklausos pusiausvyrą ir patrauklesnę kainą, palyginti su sistemomis, kur tokio ryšio nėra. Siekiant užtikrinti, kad tvarumo kriterijus atitinkantys biodegalai ir skystieji bioproduktai galėtų būti parduodami brangiau, atitiktis tokiems kriterijams turėtų būti tikrinama taikant masės balanso metodą. Tokiu būdu būtų išsaugotas sistemos vientisumas ir tuo pačiu pramonei nebūtų užkrauta nepagrįsta našta. Tačiau reikėtų apsvarstyti ir kitus patikros metodus.

<...>

- (79) Bendrija yra suinteresuota skatinti plėtoti daugiašalius bei dvišalius susitarimus ir savanoriškas tarptautines ar nacionalines programas, kuriais būtų nustatomi tvarių biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamybos standartai ir užtikrinama, kad biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamyba atitiktų tuos standartus. Todėl reikėtų pasirūpinti, kad būtų nuspręsta, jog tokiuose susitarimuose ar programose būtų pateikiama patikimų įrodymų ir duomenų, su sąlyga, kad jie atitinka adekvачius patikimumo, skaidrumo ir nepriklausomo audito standartus.“

- 4 Direktyvos 2009/28 2 straipsnio antroje pastraipoje sąvokos „biomasė“, „skystieji bioproduktai“ ir „biodegalai“ apibrėžtos taip:

„<...>

- e) „biomasė“ – biologiškai skaidi biologinės kilmės produktų, atliekų ir liekanų, gaunamų žemės ūkyje (įskaitant augalinės ir gyvulinės kilmės medžiagas), miškų ūkyje ir susijusiose pramonės šakose, įskaitant žuvininkystę ir akvakultūrą, dalis, taip pat biologiškai skaidi pramoninių ir buitinių atliekų dalis;

<...>

- h) „skystieji bioproduktai“ – energijos tikslais, išskyrus transportui, bet įskaitant elektros energijai, šildymui ir aušinimui, iš biomasės pagamintas skystasis kuras;
- i) „biodegalai“ – iš biomasės pagamintas skystasis arba dujinis transporto kuras.“

5 Šios direktyvos 17 straipsnio „Biodegalų ir skystųjų bioproduktų tvarumo kriterijai“ 1 dalyje nustatyta:

„Nepaisant to, ar žaliavos buvo išaugintos [Sąjungos] teritorijoje, ar už jos ribų, į energiją iš biodegalų ir skystųjų bioproduktų a, b ir c punktuose nurodytais tikslais atsižvelgiama tik tuo atveju, jei jie atitinka šio straipsnio 2–6 dalyse nustatytus tvarumo kriterijus:

- a) atitikties šios direktyvos reikalavimams, susijusiems su nacionaliniais planiniais rodikliais, vertinimas;
- b) atitikties atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo įpareigojimams vertinimas;
- c) galimybė gauti finansinę paramą už biodegalų ir skystųjų bioproduktų naudojimą.

<...>“

6 Minėtos direktyvos 17 straipsnio 2–6 dalyse apibrėžti tvarumo kriterijai, susiję su biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamyba.

7 Šios direktyvos 17 straipsnio 8 dalyje numatyta:

„Remdamosi kitais tvarumo sumetimais, valstybės narės 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytais tikslais neatsisako atsižvelgti į biodegalus ir skystuosius bioproduktus, gautus laikantis šio straipsnio.“

8 Direktyvos 2009/28 18 straipsnyje „Atitikties biodegalų ir skystųjų bioproduktų tvarumo kriterijams patikrinimas“ numatyta:

„1. Jeigu į biodegalus ir skystuosius bioproduktus reikia atsižvelgti 17 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytais tikslais, valstybės narės reikalauja, kad ūkio subjektai įrodytų, jog yra įvykdyti 17 straipsnio 2–5 dalyse nustatyti tvarumo kriterijai. Tuo tikslu jos reikalauja, kad ūkio subjektai naudotų masės balanso sistemą, kuri:

- a) leidžia maišyti skirtingomis tvarumo charakteristikomis pasižyminčių žaliavų ar biodegalų siuntas;
- b) reikalauja, kad informacija apie a punkte nurodytų siuntų tvarumo charakteristikas ir dydžius ir toliau būtų priskiriama mišiniui; ir
- c) numato, kad visų iš mišinio pašalintų siuntų suma turi tas pačias tvarumo charakteristikas esant tam pačiam jų kiekiui, kaip visų į mišinį įmaišytų siuntų suma.

<...>

3. Valstybės narės imasi priemonių užtikrinti, kad ūkio subjektai pateiktą patikimą informaciją ir valstybės narės prašymu pateiktą duomenis, kurie buvo panaudoti rengiant informaciją. Valstybės narės reikalauja, kad ūkio subjektai parengtų tinkamą nepriklausomo pateikiamos informacijos audito standartą ir pateiktų įrodymų, kad tai buvo padaryta. Atliekant auditą patikrinama, ar ūk[io] subjektų naudojamos sistemos yra tikslios, patikimos ir apsaugotos nuo sukčiavimo. Audito metu įvertinamas mėginių ėmimo dažnumas ir metodika, taip pat įvertinamas duomenų patikimumas.

Pirmoje pastraipoje nurodyta informacija apima visų pirma informaciją apie 17 straipsnio 2–5 dalyse nustatytų tvarumo kriterijų laikymąsi, tinkamą bei svarbią informaciją apie priemones, kurių imtasi siekiant apsaugoti dirvožemį, vandenį bei orą, atkurti nualintą žemę, užkirsti kelią tam, kad vietovėse, kuriose vandens yra mažai, vanduo būtų vartojamas netaupiai, ir tinkamą bei svarbią informaciją apie priemones, kurių imtasi siekiant atsižvelgti į 17 straipsnio 7 dalies antroje pastraipoje nurodytus aspektus.

<...>

Šioje dalyje nustatyti įpareigojimai taikomi neatsižvelgiant į tai, ar biodegalai ar skystieji bioproductai gaminami [Sąjungoje] ar importuojami.

4. <...>

Komisija gali nuspręsti, kad 17 straipsnio 2 dalies tikslais savanoriškų nacionalinių ar tarptautinių biomasės produktų gamybos standartus nustatančių schemų duomenys yra tikslūs arba kad jais remiantis biodegalų siuntos atitinka 17 straipsnio 3–5 dalyse nustatytus tvarumo kriterijus. Komisija gali nuspręsti, kad tų schemų duomenys yra tikslūs siekiant pateikti informaciją apie priemones, kurių imtasi teritorijoms, kurios teikia pagrindines ekosistemos paslaugas (pvz., vandenskyros apsauga ir erozijos kontrolė) kritinėse situacijose, taip pat dirvožemiui, vandeniui ir orui apsaugoti, nualintai žemei atkurti, užkirsti kelią tam, kad vietovėse, kuriose vandens yra mažai, vanduo būtų vartojamas netaupiai ir apie 17 straipsnio 7 dalies antroje pastraipoje nurodytus aspektus. <...>

<...>

5. Komisija priima sprendimus pagal 4 dalį tik tuo atveju, jei atitinkamas susitarimas ar schema atitinka tinkamus patikimumo, skaidrumo ir nepriklausomo audito standartus. Schemų, kuriomis matuojamas sumažintas išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, atveju, tokios schemas taip pat turi atitikti V priede pateiktus metodikos reikalavimus. <...>

<...>

7. Jei ūkio subjektas pateikia įrodymų ar duomenų, gautų pagal susitarimą ar schemą, dėl kurios pagal 4 dalį buvo priimtas sprendimas, tiek, kiek tas sprendimas taikomas, valstybė narė nereikalauja, kad tiekėjas pateiktų papildomų įrodymų, jog 17 straipsnio 2–5 dalyse nustatyti tvarumo kriterijai yra įvykdyti, arba pateiktų informaciją apie priemones, nurodytas šio straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje.

<...>“

Įgyvendinimo sprendimas 2011/438

- 9 Remiantis Įgyvendinimo sprendimo 2011/438 2 straipsniu, šis sprendimas galiojo penkerius metus nuo jo įsigaliojimo, t. y. nuo 2016 m. rugpjūčio 9 d. Vis dėlto, turint omenyje pagrindinės bylos faktinių aplinkybių susiklostymo datą, į šį įgyvendinimo sprendimą reikia atsižvelgti.
- 10 Minėto įgyvendinimo sprendimo 4 ir 6–8 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(4) Komisija gali nuspręsti, kad savanoriška nacionaline ar tarptautine schema įrodoma, kad biodegalų siuntos atitinka [Direktyvos 2009/28] 17 straipsnio 3–5 dalyse nustatytus tvarumo kriterijus, arba kad tos direktyvos 17 straipsnio 2 dalies tikslais savanoriškos nacionalinės ar tarptautinės schemas išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimui įvertinti duomenys yra tikslūs;

<...>

(6) jeigu ūkio subjektas pateikia įrodymų ar duomenų, gautų pagal Komisijos pripažintą schemą, atsižvelgdama į pripažinimo sprendimo taikymo sritį, valstybė narė nereikalauja, kad tiekėjas pateiktų papildomų įrodymų, kad laikomasi tvarumo kriterijų;

- (7) schema „International Sustainability and Carbon Certification“ (toliau – ISCC) Komisijai pateikta 2011 m. kovo 18 d. kartu su prašymu ją pripažinti. Schema gali būti taikoma visame pasaulyje ir apimti įvairius biodegalus. Pripažinta schema bus paskelbta skaidrumo platformoje, sukurtoje pagal Direktyvą [2009/28]. Komisija atsižvelgs į neskelbtinos verslo informacijos slaptumą ir gali nuspręsti paskelbti tik dalį schemos;
- (8) įvertinus schemą ISCC nustatyta, kad ji tinkamai apima Direktyvos [2009/28] tvarumo kriterijus, ir kad joje taikomas masės balanso metodas, atitinkantis Direktyvos [2009/28] 18 straipsnio 1 dalies reikalavimus.“

11 Šio įgyvendinimo sprendimo 1 straipsnyje nustatyta:

„Savanoriška schema [ISCC], kurią pripažinti prašymas Komisijai pateiktas 2011 m. kovo 18 d., galima įrodyti, kad biodegalų siuntos atitinka Direktyvos [2009/28] 17 straipsnio 3 dalies a, b ir c punktuose ir 17 straipsnio 4 ir 5 dalyse <...> nustatytus tvarumo kriterijus. Schemoje taip pat yra tikslūs duomenys Direktyvos [2009/28] 17 straipsnio 2 dalies ir [1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės, iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 93/12/EEB, OL L 350, 1998, p. 58; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 23 t., p. 182] 7b straipsnio 2 dalies tikslais.

Be to, ją galima naudoti siekiant įrodyti, kad laikomasi Direktyvos [2009/28] 18 straipsnio 1 dalies ir Direktyvos [98/70] 7c straipsnio 1 dalies nuostatų.“

Italijos teisė

12 2012 m. sausio 23 d. *Decreto interministeriale del 23 gennaio 2012 che istituisce il „Sistema di certificazione nazionale della sostenibilità dei biocarburanti e dei bioliquidi“* (Ministrų dekretas dėl „nacionalinės biodegalų ir skystųjų produktų tvarumo sertifikavimo schemos“, GURI, Nr. 31, 2012 m. vasario 7 d., toliau – 2012 m. sausio 23 d. ministrų dekretas) 2 straipsnio 2 dalies i ir p punktuose ir 3 dalyje nurodytos tokios apibrėžtys:

„2. <...>

- i) tvarumo sertifikatas – paskutinės tiekimo grandinės įmonės deklaracija, kuri laikytina savarankišku patvirtinimu, ir vėlesni jos pakeitimai su būtina informacija, kuria remiantis galima užtikrinti, kad biodegalų ar skystųjų bioproduktų siunta yra tvari;

<...>

- p) tiekimo arba produktų grandinė – metodas, kuriuo remiantis sukuriama ryšys tarp informacijos arba deklaracijų dėl žaliavos arba tarpinių produktų ir deklaracijų dėl galutinių produktų. Šis metodas apima visus etapus nuo žaliavos gamybos iki atitinkamų biodegalų arba skystųjų bioproduktų tiekimo naudoti;

<...>

3. Ūkio subjektas <...>:

- a) kiekvienas [Sąjungoje] arba trečiojoje šalyje įsisteigęs fizinis arba įsteigtas juridinis asmuo, kuris atlygintinai arba neatlygintinai siūlo arba tretiesiems asmenims tiekia [vidaus] rinkai skirtus biodegalus ir skystuosius bioproduktus; ir kiekvienas Sąjungoje įsisteigęs fizinis arba įsteigtas juridinis asmuo, kuris gamina biodegalus ir skystuosius bioproduktus ir vėliau juos nacionalinėje teritorijoje naudoja savo reikmėms; taip pat

b) kiekvienas Sąjungoje arba trečiojoje šalyje įsisteigęs fizinis arba įsteigtas juridinis asmuo, kuris atlygintinai arba neatlygintinai siūlo arba tretiesiems asmenims tiekia žaliavas, tarpinius produktus, atliekas, šalutinius produktus arba jų mišinius gaminti [vidaus] rinkai skirtus biodegalus ir skystuosius bioproduktus.“

13 Ministrų dekreto 8 straipsnyje atsižvelgiama į ūkio subjektų, neprisijungusių prie nacionalinės sertifikavimo schemos, padėtį ir jame nurodoma:

„1. Apsiribodami aspektais, kuriems taikoma savanoriška schema, dėl kurios priimtas sprendimas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos [98/70] 7c straipsnio ketvirtą pastraipą, <...> tokiose savanoriškose schemose dalyvaujantys ūkio subjektai įrodo informacijos arba deklaracijų, kurias teikia paskesniems tiekimo grandinės ūkio subjektams, t. y. tiekėjams arba vartotojams, patikimumą, pateikdami su siuntomis įrodymus arba duomenis, numatytus minėtose schemose. Šie įrodymai arba duomenys laikytini savarankišku patvirtinimu <...>.

<...>

4. Jeigu savanoriškos schemos pagal 1 dalį ir susitarimai pagal 2 dalį neapima visų tvarumo kriterijų ir masės balanso taikymo patikrinimo, juose dalyvaujantys tiekimo grandinės ūkio subjektai bet kuriuo atveju privalo atlikti papildomą patikrinimą pagal nacionalinę sertifikavimo schemą, jei to nereikalaujama pagal minėtą savanorišką schemą arba susitarimus.

<...>“

14 2012 m. sausio 23 d. ministrų dekreto 12 straipsnyje nustatyta:

„1. Pagal šį dekretą ūkio subjektai, kurie tiekia skystuosius bioproduktus, nukrypdami nuo 8 straipsnio 1 dalies, gali dalyvauti savanoriškose schemose, dėl kurių priimamas biodegalams taikytinas sprendimas pagal Direktyvos [98/70] 7c straipsnio 4 dalies antrą pastraipą, jeigu jie atitinka 2 dalyje nustatytas sąlygas.

2. 1 dalyje nurodyti ūkio subjektai, kurie tiekia skystuosius bioproduktus, privalo deklaracijoje arba sertifikate, pateikiamuose per visą tiekimo grandinę, nurodyti duomenis pagal 7 straipsnio 5, 6, 7 ir 8 dalis <...>.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

15 L.E.G.O. yra pagal Italijos teisę įsteigta bendrovė, turinti spaustuve. Įmonės patalpose buvo pastatytas šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginys, kurio vidutinė nominali galia – 0,840 megavatų ir kuriame kaip kuras naudojamas skystasis bioproduktas, t. y. neapdorotas augalinis alyvpalmių aliejus.

16 2011 m. gegužės 20 d. GSE – pagal Italijos teisę įsteigta viešoji įmonė, atsakinga už pagalbos mokėjimą energijos gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių, – šį įrenginį kvalifikavo kaip įrenginį, kuriame iš dalies naudojami būtent tokie ištekliai. Todėl 2012–2014 m. laikotarpiu bendrovei L.E.G.O. pradėta taikyti žaliųjų sertifikatų skatinimo schema ir išduoti 14 698 žalieji sertifikatai už 1 610 421,58 EUR.

17 2014 m. rugsėjo 29 d. sprendimu GSE, remdamasi L.E.G.O. pateiktais dokumentais, nusprendė, kad ji neatitiko tinkamumo paramos schemai kriterijų, ir pareikalavo grąžinti visas 2012–2014 m. laikotarpiu išmokėtas sumas.

18 Priežastis, kuria GSE grindė savo sprendimą, buvo tai, kad šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginį pastačiusi bendrovė, t. y. *Movendi Srl*, nepateikė tvarumo sertifikatų. Ši bendrovė taip pat tarpininkavo iš *ED&F Man Liquid Products Italia Srl* ir *Unigrà Srl* perkant skystuosius bioproduktus,

naudojamus šiam įrenginiui eksploatuoti. Nors šis produktas buvo parduotas ir pateiktas tiesiogiai L.E.G.O., anot GSE, *Movendi* turėjo būti laikoma „ūkio subjektu“, kaip tai suprantama pagal 2012 m. sausio 23 d. ministrų dekretą, privalančiu pateikti tvarumo sertifikatus, nepaisant to, kad juos jau išdavė *ED&F Man Liquid Products Italia* ir *Unigrà*. Be to, šių dviejų tiekėjų išduotų tvarumo sertifikatų data buvo vėlesnė nei faktinė įvykdyto vežimo data, nors, GSE teigimu, jie turėjo būti išduoti vykdant kiekvieną skystųjų bioproduktų siuntų tiekimą.

- 19 L.E.G.O. ši sprendimą apskundė *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacijaus regiono administracinis teismas, Italija), šis 2016 m. sausio 29 d. sprendimu pripažino, kad GSE teisingai kvalifikavo *Movendi* kaip ūkio subjektą, kaip jis suprantamas pagal Italijos teisės aktus, todėl ją įpareigojo pateikti aptariamą skystojo bioproducto tvarumo sertifikatą.
- 20 Anot šio teismo, nors Direktyvoje 2009/28 tiksliai nenurodyta, kas gali būti laikomas ūkio subjektu, vis dėlto ji leidžia valstybėms narėms nustatyti, kokia informacija būtina ir kokie asmenys turi laikytis tvarumo kriterijų. Todėl „ūkio subjektu“ turėtų būti laikomas kiekvienas asmuo, įsijungiantis į tiekimo grandinę, įskaitant tarpininkus, kaip antai *Movendi*, kurie fiziškai neturi atitinkamo skystojo bioproducto.
- 21 2016 m. gegužės 13 d. L.E.G.O. apskundė šį sprendimą *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija) – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.
- 22 Šis teismas mano, kad būtina patikslinti Sąjungos teisės taikymo sritį, kad būtų galima nustatyti, ar Sąjungos teisei prieštarauja nacionalinės teisės aktai, konkrečiai – 2012 m. sausio 23 d. ministrų dekreto 8 ir 12 straipsniai, pagal kuriuos savanoriškoje sertifikavimo schemoje dalyvaujantys subjektai privalo atlikti papildomą pagal minėtą schemą atliktą patikrą, vadovaudamiesi nacionaline sertifikavimo schema, ir deklaracijose arba visos tiekimo grandinės siuntų sertifikatuose patikslinti informaciją, numatytą Direktyvos 2009/28 17 straipsnio 2–5 punktuose.
- 23 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad L.E.G.O. savo skunde tvirtina, jog tiekėjos *ED&F Man Liquid Products Italia* ir *Unigrà* dalyvauja savanoriškoje patikros schemoje ISCC, kuri yra pripažįstama Įgyvendinimo sprendimu 2011/438, todėl nacionalinėje schemoje negali būti numatyta papildomų įpareigojimų, nei nustatyta minėtoje savanoriškoje schemoje, kaip antai tarpininkų pareigos pateikti tvarumo sertifikatus.
- 24 Dėl to nacionalinis teismas paaiškina, kad jo prašyme priimti prejudicinį sprendimą keliamas klausimas, pirma, dėl galimybės numatyti ūkio subjektams, dalyvaujantiems savanoriškose schemose, dėl kurių Komisija priima sprendimus, paskesnes patikras, reikalaujamas pagal nacionalinę sertifikavimo schemą, ir, antra, dėl galimybės nustatyti ūkio subjektams, esantiems tiekimo grandinės dalimi, pareigą papildyti deklaracijas ar lydimočius sertifikatus nurodant prašomą informaciją. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo: kadangi nacionalinės teisės aktais siekiama per visą tiekimo grandinę užtikrinti produkto atsekamumą ir jo tvarumą, tarpininkams, kaip antai *Movendi*, neturėtų būti taikoma minėtos pareigos išimtis.
- 25 Šiomis aplinkybėmis *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar Sąjungos teisei, ypač Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 7 daliai, siejamai su [Įgyvendinimo sprendimu 2011/438], prieštarauja nacionalinės teisės aktas, kaip antai [2012 m. sausio 23 d. ministrų dekretas], ypač jo 8 ir 12 straipsniai, kuriuose nustatomos įvairios specialios pareigos, viršijančios vykdomas dalyvaujant savanoriškoje schemoje, dėl kurios Europos Komisija priima sprendimą pagal šios direktyvos 18 straipsnio 4 dalį?

2. Jeigu į pirmąjį prejudicinį klausimą būtų atsakyta neigiamai: ar ūkio subjektai, kurie dalyvauja produkto tiekimo grandinėje, turi laikytis pirmajame [klausime] nurodytų Sąjungos teisės nuostatų net ir tuomet, kai jie veikia tik kaip <...> tarpininkai ir faktiškai neturi prekių?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 26 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 7 dalis, siejama su Įgyvendinimo sprendimu 2011/438, turi būti aiškinama taip, kad jai prieštarauja nacionalinės teisės aktas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nustatantis ūkio subjektams įvairius specialius įpareigojimus, viršijančius numatytus savanoriškoje tvarumo sertifikavimo schemoje, kaip antai ISCC schemoje, pripažintoje minėtu įgyvendinimo sprendimu, Komisijos priimtu pagal šios direktyvos 18 straipsnio 4 dalį.
- 27 Pirmiausia pažymėtina, kad Direktyvos 2009/28 17 straipsnio 2–5 punktuose nurodyti tvarumo kriterijai, kuriuos turi atitikti biodegalai ir skystieji bioproduktai, kad į juos būtų atsižvelgta kaip į atsinaujinančius energijos išteklius.
- 28 Kaip matyti iš Direktyvos 2009/28 17 straipsnio, siejamo su jos 65 ir 67 konstatuojamosiomis dalimis, remdamasis, be kita ko, SESV 114 straipsniu Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė suderinti tvarumo kriterijus, kuriuos biodegalai ir skystieji bioproduktai turi būtinai atitikti, kad kiekvienoje valstybėje narėje būtų galima atsižvelgti į iš jų pagamintą energiją siekiant trijų tikslų, numatytų atitinkamai šio 17 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose. Tie tikslai – tai, pirma, valstybių narių atitikties nacionaliniams planiniams rodikliams, numatytiems šios direktyvos 3 straipsnyje, masto vertinimas, antra, jų atitikties atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo išipareigojimams masto vertinimas ir, trečia, galimybė gauti nacionalinę finansinę pagalbą už biodegalų ir skystųjų bioproduktų naudojimą (šiuo klausimu žr. 2017 m. birželio 22 d. Sprendimo *E.ON Biofor Sverige*, C-549/15, EU:C:2017:490, 28 punktą).
- 29 Minėtų kriterijų suderinimas yra išsamus, nes Direktyvos 2009/28 17 straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad remdamasi kitais tvarumo sumetimais valstybės narės, siekdamos tų trijų tikslų, negali atsisakyti atsižvelgti į biodegalus ir skystuosius bioproduktus, atitinkančius tame straipsnyje įtvirtintus tvarumo kriterijus (šiuo klausimu žr. 2017 m. birželio 22 d. Sprendimo *E.ON Biofor Sverige*, C-549/15, EU:C:2017:490, 32 punktą).
- 30 Kalbant apie biodegalų ir skystųjų bioproduktų atitikties tvarumui kriterijų patikrą, pasakytina, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio, jeigu į biodegalus ir skystuosius bioproduktus reikia atsižvelgti šios direktyvos 17 straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais, valstybės narės įpareigoja ūkio subjektus įrodyti, jog įvykdyti šio straipsnio 2–5 dalyse nustatyti tvarumo kriterijai.
- 31 Kaip matyti iš Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 1 dalies antro sakinio, šiuo tikslu valstybės narės, be kita ko, privalo iš minėtų ūkio subjektų reikalauti naudoti masės balanso sistemą, kuri, kaip patikslinta šios nuostatos a–c punktuose, turi, pirma, leisti maišyti skirtingomis tvarumo charakteristikomis pasižyminčių žaliavų ar biodegalų siuntas, antra, reikalauti, kad informacija apie minėtų siuntų tvarumo charakteristikas ir dydžius ir toliau būtų priskiriama mišiniui, ir, trečia, numatyti, kad visų iš mišinio pašalintų siuntų suma turėtų tas pačias tvarumo charakteristikas esant tam pačiam jų kiekiui, kaip visų į mišinį įmaišytų siuntų suma.

- 32 Atsižvelgiant į tai, masės balanso sistema gali būti, be kita ko, įgyvendinta, kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 42 punkte, kiekvienos valstybės narės kompetentingos institucijos įtvirtintoje nacionalinėje schemoje pagal Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 3 dalį arba Komisijos pripažįstamose nacionalinėse ar tarptautinėse savanoriškose schemose, kaip antai ISCC, pagal šios direktyvos 18 straipsnio 4–5 dalyse numatytus reikalavimus.
- 33 Šiuo klausimu iš minėtos direktyvos 18 straipsnio 7 dalies matyti, kad tais atvejais, kai ūkio subjektas pateikia įrodymų ar duomenų, gautų pagal susitarimą ar schemą, dėl kurios Komisija pagal Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 4 dalį priėmė sprendimą, valstybės narės tiek, kiek tame sprendime numatyta, negali reikalauti, kad tiekėjas pateiktų kitų atitikties tvarumo kriterijams, nustatytiems šios direktyvos 2009/28 17 straipsnio 2–5 dalyse, įrodymų.
- 34 O tais atvejais, kai Komisija nėra priėmusi sprendimo dėl konkrečios sertifikavimo schemos arba kai tame sprendime tiksliai nurodyta, kad ši schema neapima visų tvarumo kriterijų, apibrėžtų Direktyvos 2009/28 17 straipsnio 2–5 dalyse, valstybės narės šiuo klausimu gali savo nuožiūra nuspręsti įpareigoti ūkio subjektus laikytis nacionalinės teisės aktų, kuriais siekiama užtikrinti atitikties minėtiems kriterijams kontrolę.
- 35 Taigi, norint atsakyti į pirmąjį klausimą, reikia nustatyti Įgyvendinimo sprendimo Nr. 2011/438, kurį Komisija priėmė pagal Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 4 dalį, taikymo sritį, kiek tai susiję su pagrindinėje byloje nagrinėjama sertifikavimo schema.
- 36 Šiuo klausimu konstatuotina, kad pagal šį įgyvendinimo sprendimą ISCC schemos pripažinimas penkerių metų laikotarpiui taikomas tik siekiant įrodyti biodegalų, o ne skystųjų bioproduktų tvarumą, kaip tai matyti iš šio sprendimo 1 straipsnio pirmos pastraipos. Tai reiškia, kad tiek, kiek ISCC schema, dėl kurios priimtas Įgyvendinimo sprendimas Nr. 2011/438, biodegalų tvarumui įrodyti taiko masės balanso metodą, tas sprendimas skystųjų bioproduktų atveju negali apriboti valstybių narių kompetencijos, kuria jos disponuoja pagal Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 1 ir 3 dalis, nustatyti tvarką, pagal kurią tikrinama atitiktis šios direktyvos 17 straipsnio 2–5 dalyse įtvirtintiems tvarumo kriterijams.
- 37 Iš tiesų Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 4 dalis, pagal kurią Komisijai leidžiama nuspręsti, kad nacionaline ar tarptautine savanoriška schema įrodoma atitiktis šios direktyvos 17 straipsnio 2–5 dalyse įtvirtintiems tvarumo kriterijams, iki 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/1513, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 98/70 ir Direktyva 2009/28 (OL L 239, 2015, p. 1), priėmimo galiojo tik biodegalams; ši direktyva įsigaliojo 2015 m. spalio 15 d. ir numatė galimybę sertifikuoti skystųjų biodegalų tvarumą naudojant savanoriškas schemas.
- 38 Šiuo klausimu reikėtų patikslinti, kad, kaip matyti iš Direktyvos Nr. 2009/28 2 straipsnio antros pastraipos h ir i punktų, skystieji bioproduktai ir biodegalai yra skirtingos sąvokos, nes biodegalai apima tik skystąjį transporto kurą, o skystieji bioproduktai – skystąjį kurą, skirtą naudoti energijos tikslais, išskyrus transportui.
- 39 Šiuo atveju L.E.G.O. nuo 2012 m. iki 2014 m. naudojo žaliųjų sertifikatų skatinimo schema, kai savo šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginiui, kuriame naudojami atsinaujinantieji energijos ištekliai, kaip kurą naudojo skystąjį bioproduktą, t. y. alyvpalmių aliejų. 2014 m. rugsėjo 29 d. sprendimu kompetentinga institucija pareikalavo grąžinti jai šiuo tikslu skirtas sumas, be kita ko, dėl to, kad nebuvo įvykdyti nacionalinės sertifikavimo schemos nustatyti įpareigojimai įrodyti skystųjų bioproduktų tvarumą.
- 40 Šiomis aplinkybėmis ir, turint galvoje tai, kad Įgyvendinimo sprendimu Nr. 2011/438 ISCC schema pripažinta tik biodegalams, teigtina, kad Italijos teisės aktuose skystųjų biodegalų tvarumo patikrai nustatytoms papildomoms sąlygoms netaikomas Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 7 d. įtvirtintas draudimas.

- 41 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą atsakytina, kad Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 7 dalis, siejama su Įgyvendinimo sprendimu 2011/438, turi būti aiškinama taip, kad jai neprieštarauja nacionalinės teisės aktas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nustatantis ūkio subjektams įvairias specialias skystųjų bioproduktų tvarumo sertifikavimo sąlygas, viršijančias numatytas savanoriškoje tvarumo sertifikavimo schemoje, kaip antai ISCC schemoje, pripažintoje minėtu įgyvendinimo sprendimu, Komisijos priimtu pagal šios direktyvos 18 straipsnio 4 dalį, nes ši schema buvo patvirtinta tik biodegalams ir minėtos sąlygos taikomos tik skystiesiems bioproduktams.

Dėl antrojo klausimo

- 42 Antruoju klausimu, kuris buvo pateiktas tuo atveju, jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, iš esmės siekiama išsiaiškinti, ar Sąjungos teisė, visų pirma Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 1 ir 3 dalys, aiškintina taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės akte, kaip antai nagrinėjame pagrindinėje byloje, nustatyti nacionalinę skystųjų bioproduktų tvarumo patikros schemą, numatančią, kad visi ūkio subjektai, dalyvaujantys konkreto produkto tiekimo grandinėje, net jeigu jie yra tarpininkai, kurie fiziškai neturi skystųjų bioproduktų siuntų, privalo laikytis tam tikrų iš šios sistemos kylančių sertifikavimo, pranešimo ir duomenų pateikimo įpareigojimų.
- 43 Kaip matyti iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, tai, kad nacionalinis teismas formaliai suformulavo prašymą priimti prejudicinį sprendimą remdamasis tam tikromis Sąjungos teisės nuostatomis, netrukdo Teisingumo Teismui pateikti šiam teismui išsamaus aiškinimo, kuris gali būti naudingas sprendimui šio teismo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar jis apie tai užsimena savo pateiktuose klausimuose. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti atsižvelgiant į bylos dalyką aiškintinus Sąjungos teisės klausimus (2017 m. birželio 22 d. Sprendimo *E.ON Biofor Sverige*, C-549/15, EU:C:2017:490, 72 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 44 Nagrinėjamu atveju, nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neprašė Teisingumo Teismo išaiškinti Sutarties nuostatų dėl laisvo prekių judėjimo, vis dėlto, kaip generalinis advokatas rekomendavo savo išvados 87 punkte, taip pat reikia patikrinti, ar pagal SESV 34 straipsnį draudžiamas toks nacionalinės teisės aktas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje.

Dėl Direktyvos 2009/28 aiškinimo

- 45 Pirmiausia pažymėtina, kad Direktyvos 2009/28 18 straipsnyje vartojama ūkio subjekto sąvoka, tačiau ji neapibrėžta. Atsižvelgdamas į tai, kad šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalies a–c punktuose išvardyti kriterijai suformuluoti bendrai, Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad minėta nuostata nesiekia visiškai suderinti su masės balanso sistema susijusio patikros metodo. Todėl valstybės narės išsaugo didelę diskreciją (su sąlyga, kad laikomasi bendrųjų minėtos nuostatos a–c punktuose numatytų reikalavimų), ypač kai nustato konkrečias sąlygas, kuriomis atitinkami ūkio subjektai turi naudotis šia sistema (šiuo klausimu žr. 2017 m. birželio 22 d. Sprendimo *E.ON Biofor Sverige*, C-549/15, EU:C:2017:490, 40 ir 77 punktus).
- 46 Antra, kaip matyti iš Direktyvos 2009/28 76 konstatuojamosios dalies, šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje numatytas masės balanso metodas, naudojamas tikrinant atitiktį kriterijams, yra grindžiamas fiziniu ryšiu tarp skystųjų bioproduktų gamybos ir suvartojimo Sąjungoje, ir kartu siekiama pramonei neužkrauti nepagrįstos naštos.
- 47 Šiuo atveju iš 2012 m. sausio 23 d. ministrų dekreto 12 straipsnio 2 dalies, aiškinamos atsižvelgiant į Įstatymo galios dekreto Nr. 66/2005 2 straipsnio 1 dalies i *septies* punktą ir to paties ministrų dekreto 2 straipsnio 3 dalies a punktą, matyti, kad pagal šią reglamentavimo tvarką visiems skystųjų

bioproduktų tiekimo grandinėje dalyvaujantiems ūkio subjektams, įskaitant fiziškai šių produktų neturinčius tarpininkus, nustatyta pareiga deklaruojant arba skystųjų bioproduktų siuntų sertifikate nurodyti informaciją, kuri leistų įrodyti jų tvarumą.

- 48 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad tarpininkus kvalifikuojant kaip „ūkio subjektus“ siekiama, atsižvelgiant į Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 3 dalies reikalavimus, užtikrinti skystųjų bioproduktų siuntų atsekamumą per visą tiekimo grandinę ir taip geriau kontroliuoti jų gamybą ir pardavimą, kad būtų sumažinta sukčiavimo rizika.
- 49 Šiuo klausimu pažymėtina, kad, remiantis Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 3 dalies formuluote, valstybės narės imasi priemonių užtikrinti, kad ūkio subjektai nurodytą patikimą informaciją ir valstybės narės prašymu pateiktą duomenis, kurie buvo panaudoti rengiant informaciją apie konkretaus produkto tvarumo charakteristikas. Valstybės narės taip pat reikalauja, kad ūkio subjektai užtikrintų tinkamą nepriklausomą pateikiamos informacijos auditą, per kurį patikrinama, ar ūkio subjektų naudojamos sistemos yra tikslios, patikimos ir apsaugotos nuo sukčiavimo, ir pateiktų įrodymų, kad tai buvo padaryta.
- 50 Kadangi „ūkio subjektų“ sąvoka Direktyvoje 2009/28 neapibrėžta ir atsižvelgiant į Sąjungos teisės aktų leidėjo atliktą šiuo metu galiojantį su masės balanso sistema susijusio patikros metodo taikymo sąlygų suderinimo lygį, laikytina, kad valstybės narės turi diskreciją laikydamosi Sąjungos teisės nustatyti, kurie ūkio subjektai privalo pateikti atitikties tvarumo kriterijams, numatytiems minėtos direktyvos 17 straipsnio 2–5 dalyse, įrodymus.
- 51 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, teigtina, kad Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 1 ir 3 dalys aiškintinos taip, kad pagal jas nedraudžiama nacionalinės teisės akte, kaip antai nagrinėjamame pagrindinėje byloje, nustatyti nacionalinės skystųjų bioproduktų tvarumo patikros schemas, numatančios, kad visi ūkio subjektai, dalyvaujantys produkto tiekimo grandinėje, net jeigu jie yra tarpininkai, kurie fiziškai neturi skystųjų bioproduktų siuntų, privalo laikytis iš šios schemas kylančių sertifikavimo, pranešimo ir duomenų pateikimo įpareigojimų.

Dėl SESV 34 straipsnio aiškinimo

- 52 Pirmiausia primintina, kad, kai tam tikra sritis išsamiai suderinta Sąjungos lygiu, visos su ja susijusios nacionalinės priemonės turi būti vertinamos atsižvelgiant į akto, kuriuo atliktas šis suderinimas, nuostatas, o ne į pirminės teisės nuostatas (2014 m. liepos 1 d. Sprendimo *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 57 punktą).
- 53 Sąjungos teisės aktų leidėjas, toli gražu nesiekdamas išsamiai suderinti žaliosios elektros energijos gamybos nacionalinės paramos schemų, kaip matyti iš šios direktyvos 25 konstatuojamosios dalies, vadovavosi, pirma, nuostata, kad valstybės narės taiko skirtingas paramos schemas, ir, antra, principu, kad reikia užtikrinti gerą jų funkcionavimą siekiant išsaugoti investuotojų pasitikėjimą ir leisti šioms valstybėms apibrėžti veiksmingas nacionalines priemones tam, kad būtų pasiekti bendri nacionaliniai privalomieji tikslai, kurie joms numatyti šioje direktyvoje (2014 m. liepos 1 d. Sprendimo *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 59 punktą).
- 54 Be to, kaip matyti iš šio sprendimo 45 punkto, Direktyvos 2009/28 18 straipsniu nesiekama visiškai suderinti su masės balanso sistema susijusio patikros metodo, todėl valstybės narės, įgyvendindamos minėtą straipsnį, išsaugo didelę diskreciją. Vis dėlto kartu jos privalo laikytis SESV 34 straipsnio (šiuo klausimu žr. 2017 m. birželio 22 d. Sprendimo *E.ON Biofor Sverige*, C-549/15, EU:C:2017:490, 78 punktą).

- 55 Taigi toliau reikia išaiškinti Sutarties nuostatas dėl laisvo prekių judėjimo, kad būtų galima nustatyti, ar pagal SESV 34 straipsnį draudžiamas toks nacionalinės teisės aktas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriame numatyta, kad ūkio subjektai, dalyvaujantys produkto tiekimo grandinėje, net jeigu jie yra tarpininkai, kurie fiziškai neturi skystųjų bioproduktų, privalo laikytis iš nacionalinės tvarumo patikros schemos kylančių sertifikavimo, pranešimo ir duomenų pateikimo įpareigojimų.
- 56 Šiuo atveju, kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos ir *ED & F Man Liquid Products Italia* per teismą nurodytos informacijos, pagrindinėje byloje aptariamas skystasis bioproduktas, t. y. alyvpalmių aliejus, yra į Sąjungą iš Indonezijos importuotas produktas, į laisvą apyvartą išleistas ir sandėliuotas Prancūzijoje, o vėliau atgabentas į Italiją, siekiant jį parduoti bendrovei L.E.G.O.
- 57 Vadovaujantis SESV 28 straipsnio 2 dalimi, kiekybinių apribojimų tarp valstybių narių draudimas, numatytas SESV 34–37 straipsniuose, taikomas tiek valstybių narių kilmės gaminiais, tiek valstybėse narėse laisvoje apyvartoje esantiems iš trečiųjų šalių įvežtiems gaminiais.
- 58 Pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 34 straipsnyje numatytas kiekybiniam importo apribojimams lygiaverčio poveikio priemonių taikymo valstybėse narėse draudimas apima bet kokią valstybių narių priemonę, galinčią tiesiogiai ar netiesiogiai, realiai ar potencialiai sudaryti prekybos kliūčių Bendrijos viduje (2014 m. liepos 1 d. Sprendimo *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 66 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 59 Kiekybiniam eksporto apribojimams lygiaverčio poveikio priemonėmis, kaip jos suprantamos pagal SESV 34 straipsnį, laikytinos laisvo prekių judėjimo kliūtys, atsirandančios, nesant suderintų nacionalinės teisės aktų, dėl kitose valstybėse narėse teisėtai pagamintoms ir parduodamoms prekėms valstybės narės taikomų taisyklių dėl sąlygų, kurias turi atitikti šios prekės, net jeigu šios taisyklės vienodai taikomos visiems gaminiais (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Komisija / Čekijos Respublika*, C-525/14, EU:C:2016:714, 35 punktą).
- 60 Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad pareiga pateikti tvarumo sertifikatus, pagrindinėje byloje aptariamuose teisės aktuose nustatyta tarpininkams, fiziškai neturintiems skystųjų bioproduktų, dėl kurių sudaromas sandoris, kuriame jie dalyvauja, gali bent jau netiesiogiai ir potencialiai kliudyti tokių kitose valstybėse narėse pagamintų produktų importui.
- 61 Iš esmės dėl tokios pareigos apsunkinamas skystųjų bioproduktų importas, nes paprasti tarpininkai, kuriems pagal Direktyvos 2009/28 18 straipsnį ši sertifikavimo pareiga netaikoma, kai jie skystąjį bioproduktą importuoja į Italiją, vis tiek privalo pateikti minėtą sertifikatą, taigi jie turi vykdyti administracinius įpareigojimus ir padengti su tuo susijusias išlaidas.
- 62 Vadinasi, tokie nacionalinės teisės aktai yra kiekybiniam importo apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, iš principo nesuderinama su SESV 34 straipsniu, nebent tokie teisės aktai gali būti objektyviai pateisinami (žr. pagal analogiją 2014 m. liepos 1 d. Sprendimo *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 75 punktą).

Dėl galimo pateisinimo

- 63 Nacionalinės teisės norma arba nacionalinė praktika, kuri yra kiekybiniam importo apribojimams lygiaverčio poveikio priemonė, gali būti pateisinama vienu iš SESV 36 straipsnyje išvardytų bendrojo intereso pagrindų arba imperatyviais reikalavimais. Abiem atvejais pagal proporcingumo principą nacionalinė priemonė turi būti tinkama ja siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neviršyti to, kas būtina šiam tikslui pasiekti (žr., be kita ko, 2014 m. liepos 1 d. Sprendimo *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 76 punktą).

- 64 Šiuo klausimu iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos išplaukia, kad nacionalines priemones, galinčias riboti prekybą Sąjungoje, galima, be kita ko, pateisinti privalomaisiais aplinkos apsaugos pagrindais. Elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančios energijos išteklius (o tokį naudojimą skatina nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje), savo ruožtu siekiama apsaugoti aplinką, nes taip prisidedama prie taršos šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis sumažinimo, o tai yra viena iš pagrindinių klimato pokyčių, su kuriais kovoja Europos Sąjunga ir jos valstybės narės, prižasčių (šiuo klausimu žr. 2001 m. kovo 13 d. Sprendimo *PreussenElektra*, C-379/98, EU:C:2001:160, 73 punktą; 2014 m. liepos 1 d. Sprendimo *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 77, 78 ir 82 punktus ir 2017 m. birželio 22 d. Sprendimo *E.ON Biofor Sverige*, C-549/15, EU:C:2017:490, 85–88 punktus).
- 65 Taigi tokiais nacionalinės teisės aktais tiek, kiek jais skatinama naudoti atsinaujinančios energijos išteklius, taip pat siekiama apsaugoti žmonių ir gyvūnų sveikatą ir gyvybę, taip pat išsaugoti augalus, o tai yra SESV 36 straipsnyje numatyti bendrojo intereso pagrindai (šiuo klausimu žr. 2017 m. birželio 22 d. Sprendimo *E.ON Biofor Sverige*, C-549/15, EU:C:2017:490, 89 punktą).
- 66 Be to, kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 97 punkte, nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kuriuos visi subjektai, dalyvaujantys gaminant ir skirstant tvarius skystuosius bioproduktus, įskaitant tarpininkus, įpareigojami pateikti tvarumo sertifikatus, prisideda prie sukčiavimo rizikos užkardymo skystųjų bioproduktų tiekimo grandinėje.
- 67 Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją aplinkos apsaugos ir kovos su sukčiavimu tikslai gali pateisinti nacionalines priemones, galinčias sudaryti prekybos kliūčių Sąjungoje viduje, jeigu šios priemonės yra proporcingos siekiamam tikslui (2011 m. spalio 6 d. Sprendimo *Bonnarde*, C-443/10, EU:C:2011:641, 34 punktą).
- 68 Taigi, kaip matyti iš šio sprendimo 63 punkto, reikia patikrinti, ar nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, atitinka reikalavimus, kylančius iš proporcingumo principo, t. y. ar jie tinkami siekiamam teisėtam tikslui įgyvendinti ir tam būtini (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 1 d. Sprendimo *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 83 punktą).
- 69 Šiuo klausimu pažymėtina, kad nacionalinė norma, kaip antai 2012 m. sausio 23 d. ministrų dekreto 12 straipsnio 2 dalis, užtikrina produkto atsekamumą gamybos ir transporto grandinėje ir jo tvarumą, kad būtų išvengta galimos alyvpalmių aliejaus transformacijos arba padirbinėjimo. Iš tiesų tarpininkas, kaip antai *Movendi*, kuris perka pagrindinėje byloje aptariamą skystąjį bioproduktą įgydamas nuosavybės teisę į jį, įskaitant visus reikšmingus dokumentus, galėtų prieš parduodamas galutiniam vartotojui pakeisti jo savybes, jį suteikti trečiųjų asmenų dispozicijai arba sumaišyti su kitais nesertifikuotais skysčiais ar skystaisiais bioproduktais. Todėl, kiek tai susiję su skystųjų bioproduktų tvarumu, minėtoje nuostatoje numatant visus skystųjų bioproduktų teikimo grandinės subjektus prisidedama prie sukčiavimo rizikos užkardymo. Vadinas, tai yra priemonė, tinkama įgyvendinti ja siekiamą teisėtą tikslą.
- 70 Taip pagrindinėje byloje aptariama nacionalinė nuostata gali prisidėti ir prie žmonių ir gyvūnų sveikatos ir gyvybės apsaugos, taip pat augalų išsaugojimo tikslų, numatytų šio sprendimo 63–66 punktuose.
- 71 Dėl tokio reglamentavimo būtinumo pažymėtina, kad nors tarpininkas, kaip antai *Movendi* pagrindinėje byloje, fiziškai neturi skystųjų bioproduktų, dėl kurių sudaromas sandoris, kuriame jis dalyvauja, vis dėlto kurį laiką jis turi nuosavybės teisę į juos, todėl iš principo turi galimybę juos gabenti, keisti jų sudėtį arba suklastoti su jais susijusius dokumentus. Todėl reikia pripažinti, kad Italijos Respublika galėjo teisėtai vadovautis nuostata, jog minėta priemonė, kuria siekiama užkardyti riziką, buvo būtina siekiamiems tikslams pasiekti.

72 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąją klausimą atsakytina, kad Sąjungos teisė, visų pirma SESV 34 straipsnis ir Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 1 ir 3 dalys, turi būti aiškinamos taip, kad pagal ją nedraudžiama nacionalinės teisės akte, kaip antai nagrinėjamame pagrindinėje byloje, nustatyti nacionalinės skystųjų bioproduktų tvarumo patikros schemos, numatančios, kad visi produkto tiekimo grandinėje dalyvaujantys ūkio subjektai, net jeigu jie yra tarpininkai, kurie fiziškai neturi skystųjų bioproduktų, privalo laikytis tam tikrų iš minėtos schemos kylančių sertifikavimo, pranešimo ir duomenų pateikimo įpareigojimų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

73 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančios bei vėliau panaikinančios [direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB 18 straipsnio 7 dalis, siejama su 2011 m. liepos 19 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu 2011/438/ES, kuriuo pripažįstama, kad schema „International Sustainability and Carbon Certification“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2009/28/EB ir 2009/30/EB nustatytiems tvarumo kriterijams įrodyti, turi būti aiškinama taip, kad jai neprieštaruoja nacionalinės teisės aktas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nustatantis ūkio subjektams įvairias specialias skystųjų bioproduktų tvarumo sertifikavimo sąlygas, viršijančias numatytas savanoriškoje tvarumo sertifikavimo schemoje, kaip antai ISCC schemoje, pripažintoje minėtu įgyvendinimo sprendimu, Europos Komisijos priimtu pagal šios direktyvos 18 straipsnio 4 dalį, nes ši schema buvo patvirtinta tik biodegalams ir minėtos sąlygos taikomos tik skystiesiems bioproduktams.**
- 2. Sąjungos teisė, visų pirma SESV 34 straipsnis ir Direktyvos 2009/28 18 straipsnio 1 ir 3 dalys, turi būti aiškinamos taip, kad pagal ją nedraudžiama nacionalinės teisės akte, kaip antai nagrinėjamame pagrindinėje byloje, nustatyti nacionalinės skystųjų bioproduktų tvarumo patikros schemos, numatančios, kad visi produkto tiekimo grandinėje dalyvaujantys ūkio subjektai, net jeigu jie yra tarpininkai, kurie fiziškai neturi skystųjų bioproduktų siuntų, privalo laikytis tam tikrų iš minėtos schemos kylančių sertifikavimo, pranešimo ir duomenų pateikimo įpareigojimų.**

Parašai.